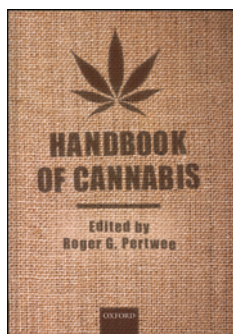

Omfattende og godt om cannabis

Roger G. Pertwee, red.
Handbook of cannabis
 747 s, tab, ill. Oxford: Oxford University Press,
 2014. Pris GBP 85
 ISBN 978-0-19-966268-5

Jeg spurte en gang den renommerte rusforskeren Wayne Hall fra Australia hva man burde satse på hvis man skulle forske innen rus og avhengighet. Hans umiddelbare replikk var at man i hvert fall ikke burde satse på cannabisforskning. Det var det altfor mange som drev med allerede. Han har jo rett. Hver dag publiseres det i snitt 3–4 artikler om cannabis og cannabisrelaterte emner i den vitenskapelige litteraturen. Søkeordet cannabis gir deg raskt over 14 000 treff (vitenskapelige artikler) på PubMed og mer enn 3 000 treff (bøker) på Amazon. Med et så rikt tilfang av litteratur er det godt og nødvendig at noen tar jobben med å samle og systematisere kunnskapen på ett sted. Og det har professor Roger Pertwee fra Aberdeen gjort. Slike oversikter og sammenstillinger er viktige i en tid da systematiske tilnærminger dominerer. Systematiske oversikter har sine fordeler, men om vi bare hadde dem, ville vi tapt noe vesentlig. Vi ville oversett sammenhenger mellom fenomener som må belyses med andre tilnærminger. Denne boken representerer slike tilnærminger.

Boken inneholder seks seksjoner med hver sin redaktør og over 40 kapitler skrevet av mer enn 80 forfattere. Det medfører nødvendigvis noen ulikheter i ambisjonsnivå og stil. Det vil måtte bli sprik i nomenklatur, kvalitet og grundighet. Det vil måtte bli både overlapp og huller. Med så mange forfattere blir det alltid for lite redigering. For eksempel begynner nesten alle forfatterne sine kapitler med noen innledende ord. Da blir det sånn at på side 261 står for 16. gang at cannabinoider er stoffer som kommer fra planten *cannabis sativa*. Fordelen med dette er jo at kapitlene kan leses nokså uavhengig av hverandre.

Bøker har alltid den ulempen at de ikke er helt oppdatert. Det er mange eksempler på det også her. Ett tilfelle er omtalen av forskningen rundt Alzheimers sykdom, der man for så vidt nevner både cannabidiols og Δ -9-THCs virkning på både CB₁- og CB₂-reseptorene, men der mye av den spennende forskningen rundt terapeutisk anvendelighet de siste par årene dreier seg om selektive CB₂-agonisters virkning. Dette er for nytt til å ha kommet med. I det hele er få referanser nye, bare 5 % av alle er fra 2013 og 2014.

Bokens grunnholdning er en farmakologisk tilnærming. Men tilfanget av vinklinger og temaer er så stort at her kan de fleste finne noe for sin interesse og utdanning. Her finnes farmakologi, kjemi, historie, medisin, psykologi, jus og samfunnsvitenskapelige tilnærminger. Her får vi vite om rus, ruspåvirket bilkjøring, psykisk sykdom, kognitive bivirkninger, legalisering, «coffee shops» og mye annet. Ikke minst er de grunnleggende kapitlene egnet som basis for den spennende kunnskapsutviklingen innenfor cannabisfarmakologi vi ser i våre dager.

Boken har en udogmatisk og fordomsfri evaluering av evidens, og den går langt utover en enkel bedømmelse av legal status eller skadevirkninger. Potensielle terapeutiske anvendelser av ulike derivater og mulige mekanismer for virkninger beskrives på en innsiktsfull måte. Hvordan kan det ha seg at noen komponenter av cannabis kan brukes som antipsykotikum, når cannabis som sådan vitterlig kan gi hallusinasjoner? Boken gir svar.

I årene som kommer, vil det dukke opp nye farmaka enten som derivater fra *cannabis sativa* eller som syntetiske produkter som innvirker på det endogene cannabinoidsystemet. Dette er en lovende og spennende utvikling. Når vi sannsynligvis også vil se endringer i internasjonal lovgivning og deretter antakelig nasjonale endringer med påfølgende endringer i bruk, vil vi trenge mer kunnskap om cannabis. Denne boken inneholder mye av det vi trenger, og kan fort bli en av de virkelige autoritære kunnskapskildene på området.

Jørgen G. Bramness

Professor, Senter for rus og avhengighetsforskning (SERAF)
 Universitetet i Oslo